

Arkivsak-dok. 25/01448-1
Saksbehandler Thora Arnadottir

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	28.08.2025
Kommunestyret	11.09.2025

Saksframlegg

Høring - Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi

Kommunedirektørens innstilling:

Farsund kommune støtter planprogrammet om en regional plan for grønn industri og energi med enkelte justeringer.

Farsund kommune anbefaler at planprogrammet justeres med:

1. Farsund kommune ønsker at det inkluderes et femte kjernetema; infrastruktur. Grønn industri og energi er avhengig av gode veier og nett for distribusjon av elektrisk kraft. Tidsaspektet for lavutslippssamfunn veid opp mot hensyn til energi, infrastruktur, natur og samfunnsøkonomi bør også utfordres og drøftes i planprogrammet
2. Presisering om at planarbeidet skal se nærmere på forutsetninger, ressursbehov og løsninger for etablering av industrielle symbioser, herunder etablering og drift av nødvendig infrastruktur for transport av overskuddsvarme, O₂, CO₂ med mer.
3. Presisering om at landbasert oppdrett fra marin næring inngår som muligheter innen industrielle symbioser/grønn industri med tanke på bruk av overskuddsvarme, oksygen med mer.
4. Presisering av at planarbeidet bør se nærmere på fangst og bruk av biogent og fossilt CO₂ som kan kombineres med produksjon av grønt hydrogen. Dette kan gi muligheter for verdikjeder innen eMetanol* og elektorfoles** med mer og bidra til kutt av CO₂-utslipp fra industri
5. Forutsetninger, mulige løsninger og avveining av de ulike kjernetema knyttet til utvikling av grønn og sirkulær industri i kraftknutepunktene bør utredes særskilt

6. Farsund kommune ønsker en tilføyelse i avsnitt 4.6 etter setningen: *Regionplan Agder 2030 legger føringer om at planen skal inneholde plankart og regionale planbestemmelser ved behov.* Ny setning: Det vil ikke bli foreslått regionale planbestemmelser som en del av dette planarbeidet med mindre det er støtte til dette både i kommunen(e) som blir berørt og det ellers er bred støtte til den aktuelle planbestemmelsen. Vi ber også om at tilføyelsen gjøres til kulepunkt 4 i kapittel 3.3 slik at kulepunktet lyder: Inneholde plankart, og regionale planbestemmelser ved behov. Det vil ikke bli foreslått regionale planbestemmelser som en del av dette planarbeidet med mindre det er støtte til dette både i kommunen(e) som blir berørt og det ellers er stor støtte til den aktuelle planbestemmelsen.

Farsund kommune ønsker å delta i referansegruppe og/eller delta på samlinger og arrangement i forbindelse med planarbeidet da vi kan tilføre planarbeidet mye erfaring og kunnskap, særlig på spørsmål 2 og 3 i formålet med planarbeidet.

(eMetanol er et fornybart, energirikt flytende drivstoff produsert fra hydrogen (H₂) og fanget karbondioksid (CO₂).*

***Elektrofuel er en fellesbetegnelse på en ny type syntetiske drivstoffer produsert med elektrisk energi fra fornybare energikilder.)*

Vedlegg

Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi
Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi
Sakspapirer

Saken kort fortalt

Fylkestinget i Agder har sendt forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi på høring med høringsfrist 22. september 2025 som en del av oppfølgingen av Regionplan Agder 2030.

Fylkeskommunens formål med en ny regionalplan er å «komme til kjernen av utfordringene rundt forholdet mellom natur, klima, industri og energi». Planen tar utgangspunkt i en av samfunnsflokene i Agder: behovet for å kutte klimagassutslipp og bevare natur, samtidig som regionen utvikles med industri og produksjon av ren energi. Det pekes på fem hovedspørsmål som regionalplanen skal løse og som må sees i sammenheng med hverandre:

- «1. Hvilke prioriteringer er nødvendige for å sette kurs mot et lavutslippssamfunn?
2. Hva må til for å sikre at kraftutbygging og industriutvikling skjer på naturens premisser?

3. Hvordan bør vi legge til rette for verdiskaping og mer bærekraftig industri?
4. Hva skal til for å sikre stabil og tilstrekkelig tilgang på energi i årene som kommer?
5. Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?»

Bakgrunn

Det er utarbeidet et høringsforslag til planprogram for regionalplan for grønn industri og energi, se vedlegg 2. Planprogrammet beskriver formålet med planen, organisering av planarbeidet og forutsetninger i form av nasjonale forventninger, statlige planretningslinjer for klima og miljø, arealbruk og mobilitet, og diverse fylkeskommunale regionplaner, eksempelvis Regionplan Lister 2030.

For hvert kjernetema: industri, energi, natur og klima er det oppstilt aktuelle spørsmål og problemstillinger som planarbeidet skal søke å finne svar på.

Vurdering

En regionalplan for grønn industri og energi legger opp til å behandle viktige problemstillinger om hvordan det kan skaffes til veie mer fornybar energi samtidig som natur og arealer brukes på en bærekraftig måte. På den ene side er det ønske om økt fornybar kraftproduksjon som kan elektrifisere samfunnet, redusere klimagassutslipp og opprettholde lave kraftpriser til gunst for industri og innbyggere. På den andre side er det stor oppmerksomhet knyttet til å ta i bruk natur til for eksempel landbasert vindkraft og bakkebaserte solkraftanlegg. Det er motvilje mot etablering og forsterking av kraftnettet enten det gjelder natur, landskap eller friluftsliv. En regionalplan for grønn industri og energi vil bli utfordret i synet på bruk av arealer og natur. Planprosessene for etablering av industrielle symbioser på Lista fly og næringspark i Farsund er midt i kjernen knyttet til bærekraftig grønn industriutvikling og natur- og arealbruk.

Planprogrammet bør presisere at gjeldende nasjonalt regelverk og praksis bør veies opp mot tidsaspektet for Norges ambisjoner for lavutslippssamfunn. Private kraftlinjer som bygges under dispensasjoner i energiloven utfordrer arealbruken og tap av natur, samtidig som samfunnsnyttene ikke hensyntas. Dette kan skape betydelige utfordringer for både næringsutvikling, arealplanlegging og bevaring av natur. Farsund kommune mener infrastruktur bør løftes opp som et femte kjernetema for å løse den beskrevne samfunnsflokken i planprogrammet. Grønn industri og energi er avhengig av gode veier, havneinfrastruktur og nett for distribusjon av elektrisk kraft. Kjernetemaet energi er ment å omfatte distribusjon av energi (nett), men det virker mer formålstjenlig å løfte dette som et eget kjernetema i planprogrammet hvor det inngår sammen med øvrig relevant infrastruktur. Viktigheten av god infrastruktur er pekt på i en rekke lokale planer i Agder. Eksempelvis i strategi for verdiskaping i Kristiansandsregionen, lokale kommuneplaner, næringsplaner, klima- og miljøplaner og Regionplan Lister.

Til eksempel står det følgende i Rogalands vedtatte plan for grønn industri s.35: «*Regionens største utfordring for å realisere mulighetene i det grønne skiftet, vil fram mot 2030 være knyttet til nett og distribusjon av kraft, samt høyt prisnivå. Det er derfor behov for økt tempo i nettutviklingen og at Rogaland blir høyt prioritert i nasjonale planer for nettutvikling*».

Regionalplanen for grønn industri og energi bør se nærmere på fangst og bruk av CO2 enten det er biogent CO2 fra biogassanlegg/biofyringsanlegg eller punktutslipp av CO2 fra for eksempel smelteverk. Fangst av CO2 koblet mot produksjon av grønt hydrogen kan gi flere muligheter som produksjon av emetanol og elektrofuel samtidig som klimagassutslipp kan kuttes.

Regionalplan 2030 ønsker blant annet å lokalisere og videreutvikle næring og industri til «kraftknutepunkter» med stor produksjon av fornybar energi og sterke nettforbindelser med sentral- og regionalnett. Eksempler på slike kraftknutepunkt er Kvinesdal og Sirdal. Det kan være fornuftig å bygge opp virksomhet rundt kraftknutepunktene med tanke på mindre behov for bygging av nye kraftlinjer som krever arealer og investeringer som er tidkrevende å realisere. Samtidig bør det nokså få innbyggere rundt disse kraftknutepunktene. Det kan være krevende å finne nok virksomheter og innbyggere som for eksempel vil ha behov for overskuddsvarme fra ny virksomhet som hydrogen- og ammoniakkproduksjon eller store datasentre. Samtidig legger nasjonale føringer om arealbruk opp til «fortetting» av boområder og lave transportutslipp med gang- og sykkelavstand mellom bolig, arbeidsplass og sosial infrastruktur.

Regionplanen skal ikke behandle problemstillinger om sirkulærøkonomi spesielt, men skal se nærmere på såkalte industrielle symbioser innen grønn industriutvikling. Med industriell symbiose menes at nærliggende virksomheter samarbeider om bruk av energi og ressurser, eksempelvis at en virksomhet benytter overskuddsvarme eller «avfall/restråstoff» fra en nærliggende virksomhet i sin produksjon. Det er noen sentrale utfordringer og problemer knyttet til etablering av industrielle symbioser. Det ene er kunnskap og kompetanse på hvilke virksomheter som kan eller bør inngå i en industriell symbiose. Det andre er ressurser over tid til å koble ulike aktører som kanskje har ulik tidshorisont. Det tredje er hvem som skal investere og drifte infrastruktur for overføring av overskuddsvarme, oksygen, CO2 og lignende. Den enkelte virksomhet har gjerne hverken interesse, kompetanse eller økonomiske midler til å etablere eller drifte infrastruktur «utenfor gjerdet» selv om naboen og samfunnet tjener på slike investeringer i infrastruktur. Denne typen utfordringer bør drøftes og problematiseres i planarbeidet.

Planprogrammet avgrenser planarbeidet slik at «havrettet næring» bortsett fra energiproduksjon holdes utenfor regionalplanen, se planprogrammet punkt 4.4. Landbasert oppdrett bør inkluderes i planprogrammet ettersom energiproduksjon, bruk av energi og etablering av industrielle symbioser er meget aktuelle for blå næringer som landbasert oppdrett av fisk og alger med tilhørende prosesser med bruk av overskuddsvarme og oksygen.

Det kommer frem av kapittel 4.6 at planen skal inneholde både plankart og regionale planbestemmelser ved behov. Det er vår oppfatning at det er lite støtte i kommunene til å ta i bruk planbestemmelser som griper inn i det lokale selvstyret og at det planutkast som inneholder planbestemmelser sannsynligvis ikke vil kunne bli vedtatt. I gjeldende nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging framkommer det at "Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og for private." Vi vil derfor foreslå at det tilføyes en setning etter setningen: *Regionplan Agder 2030 legger føringer om at planen skal inneholde plankart og regionale planbestemmelser ved behov.* Ny setning: Det vil ikke bli foreslått regionale planbestemmelser som en del av dette planarbeidet med mindre det

er støtte til dette både i kommunen(e) som blir berørt og det ellers er bred støtte til den aktuelle planbestemmelsen.

Farsund kommune bør stille seg positiv til å delta i referansegruppe og på ulike arrangementer i tilknytning til regionalplanarbeidet. Farsund kommune har gode eksempler på etablering av industrielle symbioser, og andre spørsmål knyttet til formålet med planarbeidet.

Økonomiske konsekvenser

For selve saken, ingen.

Konsekvenser for barn og unge

Selve høringsuttalelsen antas å ikke ha konsekvenser.

Konsekvenser for klima og miljø

Gode løsninger og avveininger av hovedtemaene i regionalplanen: industri, næring, natur og klima kan gi positive konsekvenser for klima og miljø.

Konsekvenser for folkehelse

Selve høringsuttalelsen antas å ikke ha konsekvenser.

Konklusjon

Farsund kommune støtter forslaget til planprogram for regionalplan for grønn industri og energi, men har noen forslag til justeringer og presiseringer, jf. vurderingsdelen over.